

O amintire cu

DIALOG. „Degeaba vrei să-ți prepari o mâncare thailandeză dacă în frigider n-ai decât pâine și margarină.“
Mircea Cantor are simțul innăscut al butadelor. Îți formulează dintr-o răsufiere un răspuns atât de bine arcurit în cuvinte încât întrebarea ta de reporter capătă dintr-odată importanță.

Din Paris

Cristina Hermeziu

Este cel mai bun interlocutor pentru un interviu-trambulină, când poți sări de la una la alta, provocând o sumedenie de profesii de credință, în domeniile cele mai neașteptate. Pentru că artistul plastic nu „pozează“, ci despică apele cu siguranța unui ardelean, care nu târâgănează gândul înainte de a-l rostii.

Mircea Cantor s-a născut în 1977, la Oradea. Nu i-a plăcut niciodată margarina. De aceea va și fi plecat din Cluj, la 22 de ani, în Franța, la Nantes. Greu de digerat, arta studentului era în răspăr față de viziunea profesorilor.

În 1999 a lăsat în urmă previziunile acide ale colegilor și maștrilor în artele frumoase. Ajunge în 2004 primul român și străin care a obținut, la Paris, prestigiosul Premiul Ricard S.A., acordat anual unui tânăr artist al Franței. De atunci, „The Landscape is Changing“, lucrarea premiată, e cerută de mari muzee și instituții din lume: Amsterdam, San Francisco, Tel Aviv, Londra... În 2007 ajunge să fie unul dintre cei mai căutați artiști români din lume. Este și anul primei expoziții monografice dedicate unui român: „Ciel variable“ e găzduită de Reims, orașul regilor.

Comenzile pe care Mircea Cantor trebuie să le onoreze până în 2009 îi dau libertatea de a alege să trăiască unde vrea. La 30 de ani, artistul român și parizian își permite să pară arogant, fiind însă doar strălucitor de lucid: „Dacă aleg să trăiesc la Paris înseamnă că am ales să trăiesc la periferiile Bucureștiului. Dacă aleg să trăiesc la București, e ca să trăiesc la periferiile Parisului“.

Mircea Cantor te face să crezi că, născut în România, poți ajunge un artist important în lumea largă și poți să rămâi astfel, întorcându-te, cu seninătate, în țara ta.

Fără CV: doar artist

Descuț, s-a așezat pe jos, turcește, și-mi spunea că e prima oară când vorbește cu un reporter despre perioada de studenție de la Cluj. Așa cum stă,

RECUNOAȘTERE. Mircea Cantor este primul român care a obținut, la Paris, prestigiosul Premiul Ricard S.A.

„Am dreptul să vreau să nu fiu agresat vizual. Așa cum pot închide când vreau televizorul, așa ar trebui să pot alege să nu văd reclamele care au invadat spațiul public.“

Mircea Cantor

corpul său respiră o misterioasă stare de libertate, semn subtil că s-ar putea să am în față un rebel: „Eram la academie, în Cluj, avusesem o expoziție în București, organizată de Ruxandra Balaci. Eram un neconvențional. Trebuia să facem un dialog cu o lucrare din artă, s-o transpunem în fotografie: subiectul pe care l-am ales a fost „Originea lumii“, de Courbet.

Am fotografiat-o pe prietena mea de-atunci în aceeași postură. Lucrarea a trezit reacții, mi s-a reproșat că fac pornografie în secție; apoi, pentru un examen, trebuia să realizez un colaj: am luat imagini dintr-o revistă de fotografi amatori (și unii dintre profesori erau fotografi amatori), am pus comentarii acide alături, la adresa estetismului și a liniei care se propaga prin învățământul de atunci - da, pentru mine colajul era să aplici text pe imagine, și nu doar a lipi bucăți de hârtie colorată în compoziții ce amintesc de cubism.

Mi s-au dat note mici. Eram în anul II. Niste profesori din Nantes, care se aflau la Cluj, au văzut, stând la o cafea, ce făceam eu și mi-au spus: „Tu poți să faci asta la alt nivel“. Am reușit la

Nantes, la o post-diplomă, la École Regionale de Beaux Arts. Am plecat în plină sesiune. Știam că voi începe o altă viață. Nu-mi plăcea consensul bigot. Nu eram rebel de dragul de a fi rebel. Știam că se poate și altceva, de ce să nu fac altceva? Cam așa se termina vara lui 1999“.

Mă interesează experiența lui umană, la început de drum, în Franța. În atelierul parizian, urias, alb, nu suntem decât două virgule, încadrând viața din cuvinte: „A fost un an fain, cu artiști veniți de peste tot, eu eram cel mai tânăr, toți aveau diplomă universitară. Își vânau deja cariera. După aceea a venit o sinusoidală în negativ.“

N-am mai avut viză, n-am mai avut bani: am lucrat ca gardian la muzeu, am păzit picturi clasice. Am întâlnit oameni foarte generosi, m-am reinscris în școală în anul II. Dormeam prin ateliere, căutam bani pe la ajutoarele sociale.

Am început să lucrez în grafică, cu pasiune. Am făcut doi ani revista școlii. Făceam ce mi-am la nivel de design. Am lucrat pentru armata Franței, am făcut identitatea Fracului (Fonds Régional

Mircea Cantor

EXPOZITIE

O machetă minuoasă închipule un oraș deasupra căruia se înalță silueta gigantică a unei macarale.

„STRANIERI”.
Lucrarea se află la expoziția de la Reims

VIZIUNE

Primăvara, redată de Mircea Cantor

d'Art Contemporain) din Nantes, cea ce ține de logo, de hârtie, de invitații, curând partea financiară s-a reechilibrat.

Asta va rămâne, e emprenta mea. Între timp lucrăm și pentru mine, nu doar design, desi eu nu fac diferența între creativitatea artistică, culinară etc. Ești creator într-o singură persoană, dacă o faci cu suflet.” Mircea Cantor rezumă simplu întâmplarea unui mic miracol printre străini: „Oameni care au crezut în mine și m-au ajutat au spus: nu are un CV, dar ne place ce face.”

Parisul: periferia Bucureștiului

În șapte ani, de când a plecat din țară, Mircea Cantor a călătorit enorm, a expus peste tot în lume. De la New York la Paris, de la Toulouse la Chișinău, de la Lisabona la Tel Aviv, lucrările sale unesc, la capete, sîruri întregi de kilometri, în numele unor viziuni artistice insolite.

Rădăcinile ar părea pierdute în starea de glorie constantă, în recunoașterea internațională a acestui artist român care, la 12 ani, realiza, în

grafica proprie, revista „Superstar”. De unde vii mai are vreo importanță? „Nu vii dintr-un spațiu neutru. Desi nu sunt un nostalgic, îmi place Oradea, mă ia un val când ajung acolo, locurile mă fac să trăiesc parcă într-o lume paralelă, sunt mirosuri, îmi vin în minte discuții. Dar nu cred că voi mai putea trăi la Oradea. Eu mă simt acasă chiar și la hotel! În același timp nu cred în oameni care vor să se rupă.

Asta se va întoarce împotriva lor, e ceva nesănătos. Așa cum nu cred în integrarea sută la sută. Am spus-o aici, în Franța: eu am venit la Paris ca să trăiesc la periferia României. Mă duc în România ca să trăiesc la periferia Parisului”. Așa, după ce - așa mi s-a părut - bărbatul din fata mea și-a alungat o urmă de pudoare, că mama a lucrat la CFR, iar tata în armată.

Bunica l-a sensibilizat, cumpărându-i un aparat foto: „Am fost fascinat de imagine. Construim machete de oraș, am făcut o revistă. Dar nu trebuie să nu vreau să exalt sursa, pur și simplu ține de o sensibilitate vizavi de lume, de oameni, de ceea ce văd și simt, de felul în care

PARIS

Vitor Imprevizibil

► Viitorul e o promisiune în sine pentru că în lumea de astăzi e prea puțină prosperitate, prea puțină spontaneitate. „Multe dintre filmele care apar sunt reluări, dezvoltări ale unor teme vechi, gen „Spiderman, Batman, Scooby Doo”. În felul acesta, generațiile sunt aduse la același numitor comun, o egalizare a vârstelor, a gusturilor.”

► Radiografierea nemiloasă a lumii de astăzi trece pentru Mircea Cantor printr-o grădină cu maci. El și soția lui s-au oferit să se ocupe de spațiul verde al rezidenței private, de undeva din arondismentul II al Parisului, unde locuiesc cei doi. Vecinii și primăria au spus „nu” și, în numele „securității tuturor și al confortului fiecăruia”, s-au tăiat macii plini de „spini” și s-a pus gazon, impersonal, neutru. „Mă gândesc să fac o lucrare care să se cheme «Templul Sfintei Securități și a Sfântului Confort - cultul noii lumi», răde cu malicie blândul orădean. E însă o temă serioasă, iar artistul pare obosit de retorica excesivă a celor care asază nevoia de securitate și amenințarea teroristă înaintea vieții.

► Mircea Cantor a locuit trei ani la Nantes, de trei ani este la Paris. Fără să se plîngă de nimic, artistul pare să se încarce, ca un acumulator, din toate fantasmale, nonsensurile, exagerările zilnice ale unei societăți neoliberale sofisticate. Luciditatea se ascute, dar tabloul e ușor amar: „Dacă aici sunt un prieten fiindcă ai nevoie de ceva, îți scoate agenda și-ți spune: «Stai să vedem când găsim o fereastră în program, când ne putem întâlni»”. „Nu, tată! se burzuluiește Mircea. Eu acum am nevoie... Așa ceva e de neconceput.”

vreau să exprim asta: „Cum-ul” te conduce tot timpul, și nu de ce o faci”.

Să fii treaz în lumile prin care umbli și să captezi miracolul unei clipe pe cale să moară. Pe români, Mircea îi identifică dintr-o simplă privire: „De unde ești? Uluit că e recunoscut în măruntaiele Parisului, românul mărunțisește pe loc, bănuind că acela care întreabă s-ar putea s-o știe și pe-asta: „Din Arad...”.

Ideea rozetei de la expoziția găzduită de Fracul din Reims s-a născut dintr-o astfel de întâlnire. L-a văzut pe scări, la BHV, un cuplu de români, vizitând bagage goale de răcoitoare, remodelate minuoș pentru a servi drept scrumiere.

Oameni peste 40 de ani făcând ceva cu viața lor, demni într-o capitală plină de disperare, dar și de străluciri neglondite. „Am avut atunci o viziune plină de speranță, ca un soare”. Din scrumierele româniilor artistul a închipuit „une rosace”, trimțire la rozeta cu vitralii a Catedralei din Reims, dar în același timp simbol universal, mandala, soare, în religii sau culturi diferite.